

JAKT DEBATT

VI VÄRNAR DE VILDA DJUREN

Säl - vårt femte stora rovdjur
14 000 vargar i Tyskland?
Vargjakten i Kiruna
Den missförstådda huggormen
Älgjaktens baksidor
Skåda björn i Sverige
Troféjakten avslöjad

Nr 4 2020

Oroa dig inte... han står på vår sida

Ett maxat nummer med förhoppning om riktigt god julläsning

- 3 **Ordföranden har ordet**
- 4-6 **Sen sist.** Margareta Sturemyr
- 7 **Jaga med kameran?** Arne Ohlsson
- 8 **På onsdagen var vargen livsviktig.** Annacarin Leufstedt
- 9 **Den missförstådda huggormen.** Torbjörn Peterson
- 10-11 **Förslag på nya jakttider.** Jaktkritikernas remissvar
- 12-13 **Skadeskjutna sälar utan eftersök?** Kristina Tyrenius
- 14-15 **Vi måste tala om älgjaktens baksidor.** Maria Ljung
- 16-18 **Ville se björn hemmavid.** Christian Jutvik
- 19 **Låt julharen leva.** Arne Ohlsson
- 20-22 **Tyskland gläds vargens återkomst.** Chris Ceder
- 23 **Jaktkritikernas Grundskola.** Richard Dehnisch
- 24-25 **Troféjakten avslöjad.** Eva Stjernswärd
- 26 **Brev från Utanmyra.** En Bergslagsjägare
- 27 **Recension boken Jaktkritik.** P G Larsson

JAKTDEBATT

Jaktkritikernas medlemstidning.

Utkommer med fyra nummer per år: Nr 1 i mars, nr 2 i juni, nr 3 i september samt nr 4 i december.

JaktDebatt distribueras till medlemmarna, vissa myndigheter, medier och bibliotek. Pre-numerationspris: 250:- för fyra nummer.

ISSN 1102-5026

Omslagsfoto: Sergey, Adobe Stock

Redaktör: Christian Jutvik 076 94 33 8 11

Vill du bidra med texter eller bilder?

Manusstopp 31 januari 2021.

Kontakta oss tidigare om du funderar på att lämna ett bidrag.

Material till: christianjutvik@hotmail.com

Layout

Tougher, visuell kommunikation AB,
info@tougher.se

Tryck

JustNu i Borås

Mer info på vår hemsida:

www.jaktkritikerna.se

Ordföranden har ordet

av **Richard Dehnisch**
ordförande sedan mars 2016.

Hej läsare, naturskyddare

Jaktkritikerna bildades 1987 och det är faktiskt 33 år sedan. Året därpå kom första numret av tidskriften JaktDebatt med fyra nummer årligen. Fram till 2009 var föreningens namn Riksföreningen Hänsynsfull Jakt.

Vi behöver bli 1000-tals!

Föreningens medlemsantal ökar, men vi behöver bli tusentals.

250 kronor kostar ett kalenderår inklusive fyra nummer av JaktDebatt. För bara 30 kronor blir du Stödmedlem eller Familjemedlem, men får då inte vår fina tidning. Den du nu läser.

Överklagar jaktbeslut, svarar på remisser

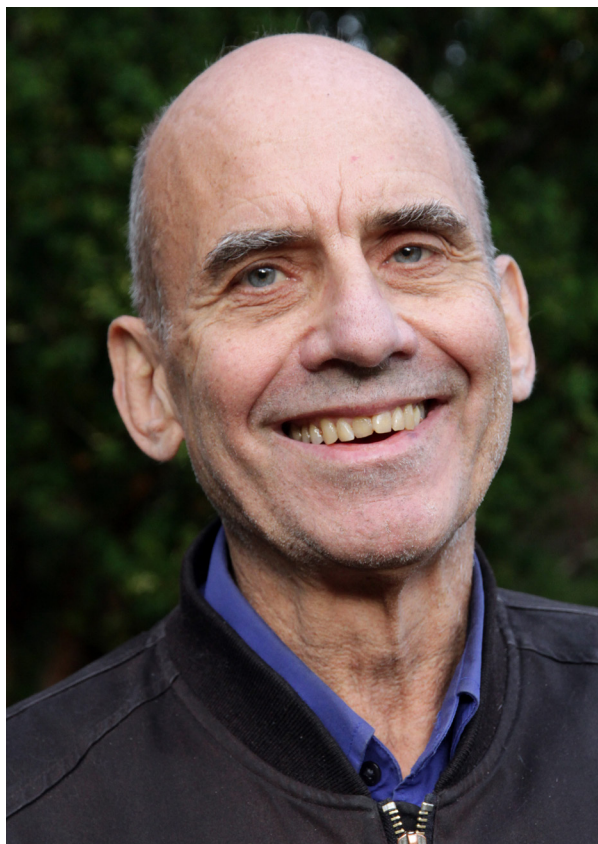
Jaktkritikernas arbete består bland annat av överklaganden om jakt på våra tre sälarter, lokatter, björn, järv och varg, men också på fälthare, knölsvan och flera skyddsjagade eller licensjagade fåglar och däggdjur. Jaktkritikerna skriver välskrivna remissvar till Naturvårdsverket och Länsstyrelser i jaktfrågor. Inom styrelsen finns en stor kompetens. Vi har möten med riksdagspolitiker, tjänstemän och andra naturvårdsorganisationer. Samarbete är viktigt för framtiden.

Stoppa jakten

Jaktkritikerna arbetar för ett förbud mot jagande jakthundar och förbud mot jakt med hagelgevär, inklusive blyammunition. Förbjud all säljakt, fågeljakt, bäver och "småviltsjakt" samt rovdjursjakt! Dessa fåglar och däggdjur har alla naturliga rovdjur som reglerar den biologiska balansen.

Minska jakten på klövvilt

När det gäller de stora klövdjuren

som älg, kronhjort, dovhjort och vildsvin så måste varg och lokatt återta sin ekologiska, viktiga funktion i naturens kretslopp så att de över hela Sverige kan leva och föröka sig fritt.

Det måste ställas mycket högre krav på hur jakten ska gå till utan att skadeskjutningar av djur och människor inträffar.

Inte vinter, vår, sommar

Jakt skall aldrig ske under vinterförhållanden då djuren har brist på föda och svåra väderförhållanden råder. Våren och sommaren är naturens barnkammare och då skall ingen jakt förekomma. Samma sak gäller september då det är tid för brunst, parning och parbildning. I vårt remissvar på Jakttidsberedningen ställer vi krav på jakt skall ske endast en vecka i slutet oktober, början november. Då är brunsten och parningen klar för hjortdjuren samt bär och svampsäsongen över.

Polis och kustbevakning måste kraftigt förstärkas med uppgifter att skydda den biologiska mångfalden. De sextio miljoner kronor som två jägareföreningar årligen erhåller ur skattkistan, räcker till mer än sextio polistjänster!

Kom med i Jaktkritikerna!

Den enda förening som konsekvent och modigt vågar ifrågasätta jägarnas negativa framfart i den svenska naturen.

Vi behöver din hjälp!

Kan du hjälpa till med något mellan himmel och jord så ring mig på 073-903 45 25 eller skriv till: info@jaktkritikerna.se

Vi behöver bl a:
Dataansvarig
Pressansvarig
Hjälp vid årsmötet 6.2

Jaktkritikerna har fler och fler lokalavdelningar. Hör av dig så talar vi om vilken som är "din lokalavdelning".

Sen sist...

"Vi möter tiden som den söker oss"

Dessa ord stämmer väl in i den Coronatid vi fortfarande befinner oss i. Vi anpassar oss hela tiden till de restriktioner som är nödvändiga när pandemin nu åter har flammats upp.

Citatet av Shakespeare ovan är tidlöst.

av **Margareta Sturemyr** vice ordförande

Mycket lite har förändrat sig "sen sist", vad gäller de Coronarestriktioner, som vi måste förhålla oss till. Dessa begränsningar tycks dock inte ha påverkat jägarkåren, eftersom den traditionella höstjakten drog igång tidsenligt. Nej, ingen parallell mellan det dödshot, som nu sveper över världen och flåsar mänskligheten i nacken och den nöjesjakt, som innebär att man tar livet av hundratusentals vilda djur. Jägarkåren ser tydligen inget moraliskt dilemma.

I skrivande stund når mig nyheten att 15 miljoner danska minkar ska avlivas och hela Nordjylland är satt i lockdown, efter upptäckten av en ny Coronamutation som nu smittat även människor. Tanken svindlar – 15 miljoner minkar? Hur är det möjligt ur en etisk synpunkt, samt ur ett djurskydds- och djurvälståndsperspektiv tillåtet att hålla minkar i fångenskap i detta ofattbara antal? Homo sapiens grymhet mot alla arter, inklusive sin egen är obeskrivlig!

Polisanmälan

I samband med licensjakten på björn, inträffade en skadeskjutning. Björnen blev skadeskjuten i käken. Eftersök av björnen gav inget resultat. Jaktkritikerna lämnade den 25 augusti in en polisanmälan om djurplågeri och brott mot jaktlagen till Polismyndigheten i Karlstad.

Remissvar jaktidsöversyn

Jaktkritikerna lämnade till Näringsdepartementet den 5 oktober ett genomarbetat och omfattande remissvar avseende Naturvårdsverkets jaktidsförslag. Jaktkritikerna Västra Götaland skickade in ett eget remissvar av jaktidsöversynen, där de också starkt ifrågasatte jakt och olika jaktformer. Jaktkritikerna informerade andra miljöorganisationer om att även deras medlemmar kunde lämna in egna

remissvar. Detta hörsammades av Naturskyddsföreningen och Djurens rätt. Tanken var att om fler remissvar som förde djurens talan kom in skulle större möjligheter finnas att få jakttider minimerade och viss jakt slopad i jaktidsförslaget.

Skyddsjakter varg

Beslut om skyddsjakter på varg har under hösten kommit i en strid ström. I Jakt-Debatt nr 3 berättade vi om att vi hade fått provningstillstånd hos Kammarrätten i Sundsvall avseende skydds jakt på en varg i Östergötland. Vargen dödades den 9 juli, men Jaktkritikerna ansåg att det var viktigt att få ärendet prövat i sak. Jaktkritikerna drev överklagandet till "SEGER"! I Kammarrättens dom nu i oktober understryks det att, "*inte bara nationell utan också lokal gynnsam bevarandestatus ska beaktas*". Länsstyrelsen hade inte tillräckligt visat vilka följder skyddsjakten skulle kunna få för bevarandet av vargstammen i Östergötland. Domen är prejudicerande och kan få betydelse för framtida beslut om skydds jakt.

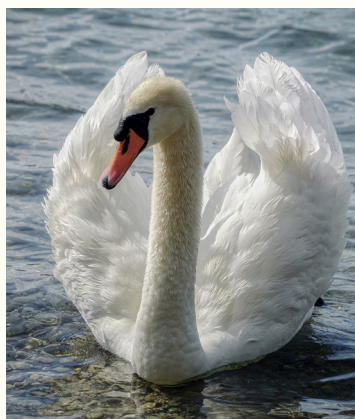
Detta rättsfall gällde varg, men enligt EU-rätten kan man tolka analogt från denna "vargdom" till andra arter. Jaktkritikerna har i senare överklaganden hänvisat till denna dom, bl a gällande lodjur och vikaresäl.

Vidare har Jaktkritikerna överklagat skydds jakt på varg, i Jönköping, Västra Götaland, Hallands och Skånes län. Skydds jaktbesluten har kommit som ett

brev på posten när ett vargpar rörde sig över länsgränserna. Våra överklaganden har följt i vargarnas spår. Detta visar med all tydlighet att vargen inte är välkommen, vare sig i norr eller söder. Problemet är att tamdjursägarna inte tillräckligt skyddar sina djur. Av de spillningsprov som togs är det uppenbart att det har varit två unga vargar, något över ett år gamla, som har följts åt och båda visade sig vara genetiskt viktiga, s k F2. Revirhävdande par är skyddsvärda, får inte dödas. Dessa vargar har gäckat beslutsfattarna och jägarna och lyckats klara sig, trots den intensiva jakten. Jaktkritikerna lyckades stoppa dessa skyddsjakter tre gånger genom att Förvaltningsrätten i Luleå inhyllade skyddsjakterna - tillfälligt. Jaktkritikerna har fått yttra sig och målet ligger nu i Kammarrätten i Sundsvall (Mål 2062-20).

Knölsvan

Jaktkritikerna, Skånes Ornitologiska Förening, KfV (Katastrofhjälp Fågel och Vilt), Malmö Djurskyddsförening, samt 47 privatpersoner, överklagade skyddsjaktbeslutet på en knölsvan i Malmö. Detta är ytterligare ett fall där "operationen lyckades, men patienten dog". Jaktkritikerna överklagade beslutet i april 2019 och domen kom den 21 oktober 2020. Förvaltningsrätten i Malmö anser att förutsättningarna för skyddsjakt ej var uppfyllda och att länsstyrelsen inte hade grund för sitt beslut.

Bakgrunden till skyddsjakten gällde ett häckande par knölsvanar vid Malmö kanal. Skyddsjakten på "svanpappan" som blev skjuten väckte starka reaktioner bland Malmöbor. Hannen skyddade sin hona som ruvade på parets ägg. Och ansågs vara farlig då han hade markerat mot ungdomar i en kanot som kom nära häckningsplatsen. Jaktkritikerna skrev i sitt överklagande bl a att "länsstyrelsen brustit i respekt för en djurarts normala beteende och rätt att skydda sin avkomma".

Hare

Ytterligare ett lyckat överklagande handlar om ett skyddsjaktbeslut på hare på Gotland. Jaktkritikerna hävdade att sparrisodlingen inte var inhägnad på det sätt som Naturvårdsverkets föreskrifter kräver. Samt att skyddsjakt på hare inte slentrianmässigt skall användas som en enkel lösning mot djur som uppfattas som skadegörande. Särskilt inte i detta fall, som gällde skyddsjakt under två år utanför ordinarie jakttid. I det här fallet gäller det

dessutom svårigheter att skilja på skogs- och fälthare, liksom att skilja på hane och hona, eftersom det är under hararnas uppfödningstid och ungar riskerar bli moderlösa. Förvaltningsrätten i Stockholm upphävde den del i beslutet som avsåg skyddsjakt efter skogshare (rödlistad) och målet remitterades till Gotlands länsstyrelse för fortsatt utredning.

Lodjur

Uppsala länsstyrelse tog skyddsjaktbeslut på ett lodjur den 13 oktober. Länsstyrelsen försvårade möjligheten till överklagan genom att inte publicera beslutet på sin webbplats. Det blev ett dröjsmål på fem dagar trots upprepad begäran från Jaktkritikerna.

Beslutet kom oss tillhanda en söndagkväll. Jaktkritikernas överklagan skickades via länsstyrelsen den 19 oktober för vidare befordran till Förvaltningsrätten i Luleå. Normalt brukar överlämnandet ske direkt via e-post till domstolen. Detta är viktigt eftersom man i överklaganden som gäller skyddsjakter, begär omedelbar inhibition. Förvaltningsrätten avlog vårt överklagande, men rätten var inte enig; en nämndeman var skiljaktig. Han ansåg "att länsstyrelsen inte visat att det fanns någon annan lämplig lösning än skyddsjakt... Därför anser jag att kraven på skyddsjakt inte är uppfyllda. Således borde enligt min mening Jaktkritikernas överklagan bifallas och skyddsjakten upphävas." Jaktkritikerna har begärt prövningstillstånd hos Kammarrätten i Sundsvall. Lodjuret lever fortfarande, jakten pågår till den 12 november.

Vikaresäl

Jaktkritikerna överklagade Naturvårdsverkets beslut om utökad skyddsjakt på 100 vikare i juni 2019. Drygt ett år senare fick vi domen från Förvaltningsrätten i Stockholm, som avlog överklagandet, men skrev att "Då frågan kan ha betydelse för framtida beslut om skyddsjakt på vikare anser

Förvaltningsrätten att målet ska prövas i sak". I domen står följande: "Jaktkritikerna uppger att vikaren inte har en gynnsam bevarandestatus, en uppfattning, som delas av Naturvårdsverket". (Märkligt att NV ändå beslutar om omfattande skyddsjakt!). Den 5 november skickade vi begäran om prövningstillstånd till Kammarrätten i Stockholm.

Öppet brev kring licensjakt på varg

Naturvårdsverket har överlåtit möjligheten att fatta beslut om licensjakt på varg till samtliga län i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Detta betyder att länsstyrelserna inte måste eller bör besluta om licensjakt. Jaktkritikerna skickade ett öppet brev till samtliga länsstyrelser i dessa områden, samt till deras landshövdingar, med en begäran om att överväga, att inte besluta om licensjakt på varg, eftersom vargens gynnsamma status inte är säkrad, samt att den är gravt inavlad. Utöver detta så framhöll vi att vargen har rätt att få leva för sin egen skull. Den organisation som tog initiativ till att skicka ett öppet brev till länsstyrelserna var Revolution Rov och fem miljöorganisationer skrev under på detta brev.

Överklagan licensjakt varg

Länsstyrelserna i Gävleborg, Värmland, Örebro och Västmanland beslöt om licensjakt på sammanlagt 24 vargar. Jaktkritikerna överklagade samtliga beslut den 3 november till Förvaltningsrätten i Luleå.

Media

Ingemar Rosberg, Jaktkritikerna Västra Götaland, har kontaktat ledningen för SR och SVT och påtalat ensidigheten i deras bevakning vad det gäller jakt. Han har också skickat denna information till politiker och dagstidningar.

Ingemar fick en artikel publicerad i Göteborgs-Posten. Där tog han upp vikten av att de vilda djuren behöver vara fredade under viss tid av året och att också bär- och svamplockare ska kunna känna sig trygga när de vistas ute i naturen. Därför föreslår lokalföreningen kortare jakttider.

I samband med skyddsjakten på "Veddige-vargen" i Halland, kontaktades Jaktkritikerna av Hallands Nyheter och den 25 september fick vi i en intervju redogöra för våra ställningstagande i samband med överklaganden. Att Jaktkritikernas övergripande

de målsättning är att kunna förändra den politik och lagstiftning, som i dag styr den så kallade "vilt-vården". Vi vill få upp frågorna på ett högre plan och kunna driva våra överklaganden vidare till EU-domstolen.

Webbplatsen Jaktkritikerna.se

På föreningens webbplats finns nu en sammanställning av vårt remissvar på jaktöversynen. Ett lästips på denna sida är Hans Ryttmans "Blogg Jaktkritik".

Tidningen JaktDebatt

Vi tackar vår avgående redaktör Christina Åkerblad för en fantastisk nydaning av vår tidskrift! Nu välkomnar vi vår nya redaktör Christian Jutvik, som från och med detta nummer är ny redaktör.

Avslutningsvis

Corona kräver av oss människor en anpassning. Djuren är tvingade att förhålla sig till de livsvillkor vi människor dikterar. Det djurplågeri som sanktioneras av Naturvårdsverket, och som årligen leder till att över 1 miljon vilda djur dödas och många fler skadeskjuts, måste stoppas. Natur- och djurskyddsaspekterna, måste vara det som utgör kärnan i Naturvårdsverkets viltförvaltning — inte jakten!

För att nå en förändring riktar Jaktkritikerna in sitt arbete på överklaganden av felaktiga jaktbeslut, samt skrivelser till myndigheter, domstolar och EU-kommissionen om hur felaktigt Sverige tolkar EU:s art- och habitatdirektiv. Trots de tunga intressen som står i ett motsatsförhållande till djurskyddsaspekterna så söker Jaktkritikerna på många olika plan finna nya mål och lösningar för att nå förändringar för de jagade djuren. Alla djur är känsliga individer med rätt till sina egna liv.

Kära medlem, tack för att du stöder vårt angelägna arbete för de vilda djuren! Hjälプ oss att få nya medlemmar genom att berätta för vänner och bekanta att de också kan vara med och föra de vilda djurens talan.

Bara en sak till

Skriv i Jaktdebatt! Välkommen med inlägg och synpunkter, korta eller långa och gärna med illustrationer. Kan du skriva på Facebook, så kan du skriva här! Tala med redaktör Christian 076 94 33 8 11.

Varför inte jaga med kameran?

av Arne Ohlsson

Alla vet att det är bra för oss att vara ute i naturen. För naturen ger det förhoppningsvis effekten att ett ökat intresse också leder opinionen på rätt väg - att naturen och dess många vilda invånare är värda att skydda och bevara. Att vistas i naturen med skjutvapen för att döda måste rimligtvis ses som något fullständigt väsensskilt. Ändå kallar jägarna sin verksamhet för naturupplevelse. Säkert finns det jägare som njuter av naturen när de är på jakt, men så förintas det fredliga och "mindfulla" med skott som punkterar friden och utdelar död och plågor.

Varför skulle inte sökandet efter naturupplevelserna i sig vara tillräckliga? De räcker fullt ut om man har rätt inställning till levande, kännande, emotionella varelser. Vill man vara lite mer aktiv och uppvisa ett visst "jagande" beteende, då borde det vara enkelt för en tänkande människa att byta geväret mot kameran.

Här ska nämnas inte minst Paul Rosenius (1865–1957). Glömd och okänd idag men en betydande naturalist i början av 1900-talet. Läkare i Malmö till professionen men bör bli ihågkommen som ornitolog, författare, konstnär och pionjär inom fågelskydd och naturfotografering. Hans mörka sida var att samla fågelägg. Men han hade mycket meningsfullt att säga till det vildas försvar. Redan 1912 utkom hans bok **Min jakt med kameran** och däri finns ett stycke som är väl värt att citera.

"Den gamla formen för jakt, den blodiga, kommer, tror jag, allt mindre att utövas. Framtidens jakt skall mer och blifva jakten med kamera. Denna vållar ingens död och ingens pina, och den låter lefva i tvåfaldig mening: jaktföremålet får behålla lifvet och får

därtill ett andra, mer eller mindre oförgångligt lif i den bild som griper ett ögonblick af dess tillvaro."

Men så har det ändå inte blivit. Varför har vi inte kunnat höja nivån på jakten från våldshandlingar till fredlig fångst av just ett ögonblick i ett vilt djurs liv? Om vi har en genetiskt betingad jakt drift går den utan tvekan att sublimeras, att humanisera och civilisera, till fredliga handlingar. Drygt 97 procent av befolkningen jagar inte. Är det omöjligt att nå fram till den sista minoriteten som jagar? Även om några arters årliga jakt kan motiveras och behöver utföras (på älg, vildsvin, minken).

Kanske kan det vara värt att i all enkelhet lista några av fördelarna med kamerajakt, såhär mer än 100 år efter att Rosenius skrev. På hans tid var naturfotografering inget smidigt hantverk. Hade någon då kunnat berätta om den digitala revolutionen ett sekel senare hade det uppfattats som science fiction. Egentligen är ju de positiva sidorna med kamerajakt självklarheter.

Vilka arter?

Trots den i princip onödiga fågeljakten är de flesta fågelarter fredade. Bland däggdjuren är färre fredade. För kamerajägaren är alla naturens arter tillgängliga och därtill alla andra varelser, och givetvis växter. Alla utgör värdiga fotomotiv i en oändlig variation.

När?

Den dödande jakten är begränsad

till vissa perioder och under resten av året får bössorna vila. För kamerajägaren är det säsong 365 dagar om året, om man vill.

Var?

Jakträttighet har markägare (utom i planlagt område) och den som arrenderar mark för jaktändamål. Kamerajägaren har chans till byten överallt.

Levande lavskrika i Jämtland. Foto Arne Ohlsson.

Avgifter

Jaktarrende kostar en rejäl summa (ofta svarta pengar för markägaren). Inga avgifter för fotografen.

Bytet

Jakt ger mat på bordet. Kamerajakt ger byten som finns kvar. Jakt med skjutvapen släcker liv. Många gånger inte acceptabelt fort, ibland inte alls när en skadskjuten individ försöker hanka sig fram. Fotoögonblicket däremot vållar ingen död, ingen smärta, ingen dödsångest. Nog väger detta allra tyngst.

Troféer

Ett välkomponerat foto på väggen borde vara mer tilltalande än delar av ett dött djur.

På onsdagen var vargen livsviktig På lördagen sköts den från helikopter

av Annacarin Leufstedt

Eller så var det en annan varg som sköts ihjäl. För plötsligt var det ingen som visste. Men så är också rovdjurspolitiken bland det sämsta vi har.

Rätt varg eller inte, är sällan huvudsak för skydds-jakt. En varg utanför ett stängsel med renar räcker. Så tyckte även samebyn som begärde jakt den här gången. Och det dög för länsstyrelsen också. Precis som det brukar göra.

För jaktintressena har motorväg till både länsstyrelser och naturvårdsverk. Och grundregeln är att inte vara emot. En varg behöver inte ens ha dödat för att själv skjutas bort. Det räcker att det skulle kunna hända. Eller att renar måste flyttas. Eller bara en oro för allt som heter varg.

Det nya normala är dessutom fredagsbeslut. Och det gör besluten omöjliga att överklaga. I fredags kom det avgörande beslutet inte ens på dagtid. Och kostade alltså dessutom en helikopter. Trots att en varg observerats i området sedan augusti och det i fredags var nästan november. Så hur man än vill räkna fanns det gott om tid för något annat än att skjuta ihjäl. Som att söva och flytta vargen.

Sövd varg. Foto Naturvårdsverket.

Men även här är principen aldrig, och ett senfärdigt naturvårdsverk jobbar till på köpet och märkligt nog fortfarande med en handlingsplan. En långsamhet som passar jaktintressena utmärkt, och samebyn var inte sen att hälsa att vargen gärna fått trollas bort, men nu löste ju länsstyrelsen ändå

problemet och det är så jäkla bra.

Ursinniga över en ovärdig rovdjurspolitik, som tillåter usla handläggningar och skyddsjakter i parti och minut, gör rovdjursvänner vad dom kan. Och försöker hinna överklaga. Men det är inte dom som får kännedom om fredagsbesluten. Skulle det hända, är det unikt varje gång.

”En varg behöver inte ens ha dödat för att själv skjutas bort. Det räcker att det skulle kunna hända”

Eftersom våra stora rovdjur är livsviktiga för både mångfalden och oss människor ska dom skyddas. Skydds jakt ska

ske först när andra åtgärder provats och man ska ha fastställt identiteten. Så heter det i alla fall på papperet och i sammanhang när det anses viktigt att säga det högt.

Men med bara papper och fin-prat i politiken blir ju ofta i verkligheten något annat.

(Texten publicerades första gången i tidningen Sydöstran)

”När vargen gick in i området med renarna blev läget akut och på fredagskvällen gav vi tillstånd till skydds jakt”

”Vi kommer att få kritik för att vi fattat beslut om skydds jakt sent en fredagskväll. Men läget var akut, säger rovdjurshandläggaren på länsstyrelsen”

”Vi är väldigt tacksamma, säger Matti Blind Berg, ordförande i Girjas sameby”

FAKTA. Två vargar har sedan augusti syns i Kirunafjällen. Åtminstone den ene av dem är en invandrare från öster. Fredag 30.10 kom ansökan om skydds jakt på en av vargarna från Girjas och Laevas samebyar som har 20 000 renar på väg in i området. Samma kväll kl 22.00, fattade Länsstyrelsen beslut om skydds jakt på en varg. Det blev den genetiskt viktiga finsk-ryska (G71-20) hanen som sköts i ryggkotorna och i nacken.

Det har funnits en beredskap hos Naturvårdsverkets personal att eventuellt flytta vargen till vargkolonin i Mellansverige. Detta eftersom vargen anses som genetiskt mycket viktig för den svenska vargkolonin.

Den missförstådda huggormen – bättre än sitt rykte

av Torbjörn Petersson

Av alla fridlysta reptiler och groddjur i Sverige är huggormen den mest omtvistade. Knappast någon är likgiltig. Debatten är stundtals lika infekterad som vargdebatten även om den får mindre mass-medialt utrymme – utom när någon råkar bli biten. Men ingen har dött av huggormsbett i Sverige på de senaste 25 åren. Fler dör av getingstick.

Debatten liknar vargdebatten i det att den ofta blir känslomässig och baserar sig mer på fördomar och okunskap än på fakta och kunskap. En skillnad mot vargdebatten är också att huggormen inte orsakar ekonomisk skada i nämnvärd omfattning genom att döda djur inom lantbruket. Huggormen är ett intelligent ryggradsdjur med en fungerande hjärna som reagerar på den behandling den blir utsatt för. Om den behandlas bryskt eller hotfullt försvarar den sig ofta med bett som en sista utväg, men försöker alltid fly och gömma sig i första hand. Om man behandlar en huggorm med respekt och undviker att hota, skrämma eller hålla fast den, har den ingen anledning att försvara sig.

Kroppsspråk

Det måste dock understrykas att man inte utan vidare kan lyfta upp en huggorm med händerna ute i naturen. Ormar har precis som t ex hästar och hundar ett tydligt kroppsspråk. Vi går inte fram till en häst som skyggar och klipper med öronen och inte till en hund som morrar och håller svansen styvt upprätt. På motsvarande sätt måste vi respektera en orm som väser, rör sig ryckigt, håller kroppen hopringlad och gör utfall – den är rädd

och stressad och biter vid ytterligare provokation. Jag har själv hållit naturvandringar i 25 år där man förutom andra reptiler och groddjur även brukar kunna stifta närmare bekantskap med huggormen. Själv har jag sällan problem med att plocka upp en huggorm.

Fakta om huggormen

Även om katastrofen är total för den som om-

Huggorm - Vipera berus - den enda giftormen i Sverige - men med stor utbredning. Här en hane - honorna är ofta brunaktiga, men båda könen kan även vara svarta.

kommer av ett huggormsbett, så har chansen att överleva under de senaste 50 åren varit större än 99,97 procent, räknat på de cirka 300 personer som varje år bedöms bli huggormsbitna – mörkertalet oräknat. Eftersom några dödsfall av huggormsbett knappast skulle passera obemärkt i Sverige är dödstalets andel troligen ännu lägre räknat på det totala antalet bett. Viktigare än giftets styrka är bettsituationen. Huggormen försvarar sig bara om man trampar på eller griper tag i den, eller kommer den så nära att den känner sig hotad. Genom att se sig för vid promenader, bad, svampplockning, bärplockning och trädgårdsarbete och inte sticka in händer eller fötter i hål, undviks onödiga konfrontationer.

Naturvårdsverkets förslag på jakttider 2020

Jaktkritikernas remissvar

Sammanfattning av 36 sidor. Hela skrivelsen <https://jaktkritikerna.se/>

Naturvårdsverkets förslag på nya jakttider och på fler arter som får jagas skall gälla sex år framåt. Detta kommer att få stora konsekvenser för människor och natur i en ny tid. Var och en som ställer tillbaka tiden sex år bör beakta de miljö- samhälls- och klimatförändringar som påverkat Sverige med en oanad hastighet; organiserad grov brottslighet, ökad tjuvjakt, skogsbränder både i Sverige och i världen, fiskets kollaps i vårt närområde, nya arter rödlistas och en världsomfattande pandemi. Den pågående pandemin vars uppkomst ytterst är en konsekvens av hur människan utnyttjar djur och exploaterar naturen – borde också få tidsperspektivet i Naturvårdsverkets jaktintensiva förslag att omförhandlas.

Varför ökad jakt?

Ökad jakt är obegriplig utanför jägarkåren. Att Naturvårdsverket har valt att tolka **Strategi för viltförvaltning** med att stimulera tveksamma jaktmetoder som bågjakt och utökad jakt på fredade arter, framstår som obegripligt. Naturvårdsverkets förslag till regeringen utgår ifrån en ålderdomlig syn på djurs värde som endimensionella jaktbyten för människans brukande och ägande. Biologiska aspekter har tolkats instrumentellt och utan hänsyn till djurs egenvärde. De individuella djurens rätt till sina arttypiska liv i en stam, en flock, en familjegrupp eller som monogama par liksom vissa arters beroende av kunskapsöverföring mellan generationer negligeras helt. Uppskattningsvis dödades 10 099 885 däggdjur och fåglar jaktåren 2009-2019. Ej inräknat tjuvjakt, skadeskjutningar eller andra dödsorsaker, betyder det att nästan 3 000 djur dödas i jakt varje dag på ett år.

Miljömålet

”Ett rikt växt- och djurliv” styr inte handläggningen av detta jaktivrande förslag, trots beredning på Sveriges miljöansvariga myndighet. Med ökad jakt och ökade jakttider fortsätter nu en bitvis gränslös bottenrålning på land av vilt. Förstärkt av den okontrollerade ökade försäljningen av jakträtter, jaktarrenden och marklösa jägare som tillåts dominera både privat och statlig natur.

Inte fredat i verkligheten

Varför är viltet inte fredat i verkligheten? Eftersom utgångspunkten enligt jaktlagen 3 § är att: *”Viltet är fredat och får jagas endast om detta följer av denna lag”*. Vänd på resonemanget! Naturvårdsverkets utgångspunkt bör vara att motivera varför en art får jagas. Naturvårdsverket använder ”jaktbarhet” som generell utgångspunkt för att utöka jaktmöjligheterna med tid, nya metoder och fler arter. Samhällsnyttan behöver

allmänheten som inte jagar och inskränker människors spontana vistelser i naturen. Naturvårdsverket har inte beaktat den icke-jagande majoritetens intresse av att uppleva vilda djur levande. Man visar ingen psykologisk insikt om vad ökad dominans från beväpnade människor, skottlossning och lösa jakthundar i naturen kan innebära. Jakt nära boendemiljöer upplevs redan som störande och skrämmande av människor och tamdjur. Vådaskjutningsrisiker ökar. Att hästar, ponnys, kor, hundar och katter misstas för vilt och dödas liksom att en joggande människa misstogs för vilt (trots avancerad modern siktteknik) och skadades allvarligt av en utländsk jägare konkretiserar att jakt måste begränsas och kontrolleras striktare.

Språkbruket

Naturvårdsverkets vokabulär förringar och reducerar alla djur till objekt enkom för människans ”förvaltande”. Djur verkar förväxlas med växter som man planterar ut, odlar, skördar eller rensar bort. Vissa betraktas mest som ogräs. Man använder ofta ordet ”skadebild” för att motivera dödande. Produktionstänkande och kapitalisering av vilda djur som jakt, slakt- och trofébyten minskar trovärdigheten för det man vill kalla ”adaptiv förvaltning”, när villkor dikterats av ”förvaltaren” människan. Vad som innebär adaptation, när lodjur får dödas under parningstid, rävungar och hjortkalvar på sommaren, par-levande fåglar, grävlingar i gryt och ekorrar i trädgården, förblir mefistofeliskt.

vägas mot konsekvenserna för både populationen och de jagade djuren. Nöjes- och troféjakt borde inte längre ha legitimitet i vårt land.

Allemansrätt och hemmiljö

Naturvårdsverkets förslag innebär negativa förändringar för

Jakttradition för viltvård

Uppstod på 1860-talet för att "sätta en gräns för det hejdlösa jagande, skjutande och dödade, som dittills fått fortgå under nära ett århundrade." Den lovliga jakttiden inskränktes i stort sett till 11 augusti-16 mars. Lös hund fick icke heller – med vissa undantag – brukas under nyssnämnda tid. Den grunden och förståelsen för de vilda djurens skydd verkar trots moderna naturskydd och skyddsdirektiv, inte uttryckas i nutida viltvård. Idag föreligger längre jakttider, ökad löshundsjakt, hundträning på levande djur, jakt under parnings-, dräktighets-, uppfödningstider liksom jakt på fredade arter vilket helt förtär trovärdigheten för "viltvård". Naturvårdsverkets förslag på jakttider, tecknar ett dödens horoskop för djur med jakt 365 dagar om året.

Troféjakt i Sverige

Varje år kommer 30 000 utländska jägare att brandskatta svensk fauna. Både svenska och internationella företag säljer jakt i Sverige. Jakt på fridlysta rovdjur har snart samma marknadsvärde som troféjakten i Afrika. Jaktresor säljs med helikoptertransport till jaktstället. Har Naturvårdsverket helt tappat omdömet?

Jakt med lös hund

Jaktkritikerna anser att jakt med lösa, drivande hundar efter vilt i naturen och i hägn måste förbjudas liksom jaktträning på levande vilt med lös hund. Den stress, panik, överansträngning och de skador förföljandet orsakar de jagade djuren kontrolleras aldrig. Att kontrollen är obefintlig kan man utläsa av jägares egna debattinlägg. Nämligen att "många hundar förgriper sig på viltet och att inom jägarkåren existerar en tystnadskultur om detta". Till och med en länsstyrelse noterade

i licensjaktbeslut om hundanvändning att "jakt med den nya sortens rovdjurshundar (vår anm. långdistanslöpande, aggressiva plotthundar) inte tillhör svensk jakttradition". I september 2020 hände det igen: en lös jakthund bet ihjäl en cirka 3,5 månaders lodjursunge under älgjakt. Samma månad provocerade lösa jakthundar en björn. Honan, i försvar för två ungar som gömmer sig i ett träd, skjuts av älgjägaren. Naturvårdsverket ignorerar den grymhet och det djurplågeri som blir följderna av ökad löshundsjakt och jaktträning i naturen. Naturvårdsverket har till Jaktkritikerna tidigare svarat att man inte har synpunkter på jaktmetoder mot lodjur med fällor, att de jagas under

parningstid, att de skjuts i träd, att årsungar jagas av skarpa hundar.

Jaktmetoder

Oetiska jaktmetoder och fällor ska förbjudas. Jaktkritikerna anser att jakt och jaktträning under jord och jakt efter grytlelevande djur med hund orsakar grovt lidande och måste förbjudas. Viloplats/lega/boplats ska aldrig få störas eller förstöras. Förföljelse av djur i sina bon bär ett särskilt sadistiskt förtecken som icke ska accepteras i någon form av jakt.

Djurens lidande ignoreras

Jaktkritikerna saknar fortfarande Naturvårdsverkets definition av vad som inte är onödigt lidande för jagat djur vid jakt med lös hund, vid grytjakt och för jakt

under parnings- och dräktighetstid. Vetenskapligt vet vi att alla däggdjurs nervsystem uppfattar smärta likställt med däggdjuret människan. Vi har också avancerad forskning om djurs kognitiva förmågor. Alltså borde Naturvårdsverket tillföra kompetens för etisk och etologisk bedömning, inte bara biologisk, för att förstå konsekvenserna av jaktmetoder och jakttider sett ur djurens perspektiv. Jaktkritikerna ställer sig undrande till vari begränsningarna för inlevelseförmåga för djurs lidande ligger hos ansvariga och ledning på verket när **Strategin för viltförvaltning** formulerades som nu ensidigt är grunden till förslaget om jakttider.

Ensidigt jaktdekret

Naturvårdsverket har marginaliserat möjligheterna för icke-jakt intressenter att nämnvärt påverka innehållet i det nya förslaget. Förslaget är och förblir ett jaktdekret till jägares och markägares fördel, förstelnat i en ålderdomlig anda baserad på äganderätt och på djur som nytta eller skada för människan.

Mot en fond av att vi befinner oss i den sjätte massutrotningens tid, där människan och tamdjuren utgör 96% av världens biomassa av ryggradsdjur, och vilda djur utgör återstående 4%, borde inte ökad jakt, oavsett regional anledning vara Naturvårdsverkets eget credo i en ny tid.

Licensjakt på säl

För att döda en säl måste man träffa hjärnan. Jakten medför en extremt hög frekvens av skadeskjutning och Naturvårdsverket nonchalerar av veterinär och forskare belagda djurvälståndspåverkningar mot säljakt. Resultat som tydligt visat hög risk för djurplågeri vid forskningsjakt på 1990-talet har mörkats.

Skadeskjutna sälar utan krav på efterforskning

av Kristina Tyrenius

Vi i Sverige har den stora förmånen att leva i närheten av flera olika sälararter: Västerhavet med 15 000 Knubbsälar (*Phoca vitulina*) och Östersjöns unika kalmarsundsbestånd (*Phoca vitulina vitulina*) med 400 djur. Dessutom 30 000 Gråsälar (*Halichoerus grypus grypus*) och 15 000 Vikare (*Pusa hispida botnica*) i Bottenhavet. (Havs- och vattenmyndigheten; Artfakta, SLU, 2020).

När Östersjön var ett innanhav

När istidens tunga istäcke smälte bort för ca 12 000 år sedan bildades Baltiska issjön av smältvatten. Därefter skapades det mäktiga Yoldiahavet med direktkontakt till Atlanten, troligtvis också tiden för sälarnas inträde i nuvarande Östersjön för 10 000 år sedan. När den tunga isen smälte påbörjades landhöjningen och nuvarande Östersjön bildades, då med namnet Ancylussjön. Förbindelsen med Atlanten snördes av och sälarna blev instängda. Under lång tid anpassades de till en ny biotop och med lägre salthalt, innan Östersjön till slut åter öppnades mot Atlanten. Östersjöns sälar är alltså unika arter.

Naturvårdsverkets beslut om jakt

Regeringen har infört licensjakt på gråsäl för att rädda torsken från sälangrepp, som påstås orsaka det kustnära fiskets kollaps. Detta trots 27 års projektutveckling (pågående) och statlig subventionering av sälsäkra redskap. "Orsaken till den ökande förekomsten av torsk- och sälmask är inte klarlagd" (Havs- och Vattenmyndigheten, 2020), men ändå döps torsk-mask lägligt om till "säl-mask" av jaktivrare som felaktigt och ymnigt sprider ut att det är sälen som sprider masken till torsken, argument för att ytterligare utmåla sälen som syndabock. Problemen gäller främst i södra Östersjön. I norra delarna, där säl främst rör sig, återfinns i princip inte torsk-mask alls.

Rykten får inte utgöra grund för licensjakt på 2000 gråsälar! Östersjön har dessutom historiskt sett varit full med fisk, samtidigt som där fanns över 300 000 sälar. Alltså – För hundra år sedan fanns ett överflöd av fisk och tiofaldigt fler sälar.

Sälarna skadeskjuts i stor utsträckning

Skall man skjuta en säl måste skottet träffa hjärnan, som har en persikas storlek, vilket innebär en uppenbar risk för skadeskjutning. Andra däggdjur skjuts huvudsakligen genom lungor/hjärta. Allt

annat måste räknas som allvarligt lidande. Om skytten befinner sig på en guppande båt, så kan man få en uppfattning om hur svårt det är att få in ett direkt dödande skott.

Undersökningar visar att upp till 50% av sälarna skadeskjuts vid jakt. Vid jakt på andra stora rovdjur skall detaljerade rapporter fyllas i. Detta gäller inte vid jakt på säl av någon anledning. Det räcker med att kryssa i art, kön och huruvida sälen bärgats eller inte. Vi får alltså inte veta exakt hur många knubbsälar, gråsälar och vikaresälar som dödas eller skadeskjuts då man inte heller behöver göra eftersök på sälar som skadeskjutits. Man behöver inte ens redovisa antal påskjutna sälar som INTE bärgats. Detta är förstås svårt varför också kraven på inrapportering är så låga. Innebörden blir ett utdraget lidande för sälarna. Skadeskjutna sälar kan överleva i månader innan de dör.

Detta innebär brott mot jaktlagen 27§: "Jakt skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande". Och 28§: "Om vilt har skadats vid jakt, ska jägaren snarast vidta de åtgärder som behövs för

Gråsäl. Foto Dr Ben Hurville.

att viltet ska kunna uppsåras och avlivas".

I april 2020 röstade Sveriges Riksdag dessutom för att: "Regeringen bör söka undantag från EU:s försäljningsförbud genom att verka för att förbudet mot handel med sälprodukter, kött och skinn upphävs."

Förbjudet att sälja sälskinn

Detta trots beslut från Världshandelsorganisationen och EU om förbud mot handel med sälprodukter utifrån argumentet: "Förbudet är nödvändigt för att skydda den allmänna moralen" och att "jakten på sälar riskerar att bedrivas på så brutalt och oanständigt sätt att EU har rätt att förbjuda sälimport".

Varmare klimat och gifter

Förutom okontrollerade skadeskjutningar är sälarna utsatta för andra allvarliga hot. 32% av Östersjöns botten lider av syrebrist och 22% är helt syrefri. Dessutom är havet fullt av miljögifter som mikroplaster, dioxiner, kvicksilver, pesticider och mycket mer som skadar fortplantning och nervsys-

temets utveckling hos däggdjursfoster.

Livsmedelsverkets riktlinjer 2020 gällande födoingtag från Östersjön: "Fiskar innehåller höga halter av kvicksilver, dioxin och PCB, åt dem därför inte oftare än högst 2-3 gånger/år...". Detsamma gäller sälar, toppkonsumenter, som dagligen intar denna giftiga föda med kraftigt nedsatt immunförsvar till följd. Ökade tarmsår, hud- och skelettskador, halverat späcklager m m. 30% av vikarehonorna är sterila. Torsken utsätts för ett liknande sjukdomsscenario varför det är lätt att dra slutsatsen att torsken i södra delarna av Östersjön blir ett lätt byte för allehanda parasiter, som torsk-mask.

Klimatförändringar med minskad utbredning av fast is utgör ett allvarligt hot mot både vikarens och gråsälens existens. Vikaren är helt beroende av is för att föda sina ungar. De kan inte alls föda på land, men även gråsälens föredrar att föda sina kutar på is. Utifrån dessa argument MOT all jakt på säl, specifikt licensjakt, är det tydligt att pågående massiva kampanj och lobbying för ökad jakt på säl endast vill skapa jakttillfällen mot levande mål för en stor marklös jägarskara.

Vi måste tala om älgjaktens baksidor

av **Maria Ljung**

Det dags att sluta romantisera fenomenet älgjakt och visa att den inte bara är av godo. Vi måste börja tala om älgjaktens baksidor som omkring tusen skadeskjutna djur som årligen inte återfinns, skriver Maria Ljung.

Andra måndagen i oktober, startar älgjakten i södra Sverige. Älgjakten är utan tvekan den mest populära jakten i landet. Jägare vallfärdar till skogen, många tar ledigt från jobbet, åker till sina gamla hemtrakter och får som de själva säger ”landsbygden att leva upp under några dagar”.

Så presenteras jakten ofta även i medier. Men säg

den medalj som inte har en baksida? Så när ska vår folkliga älgjaktens baksida lyftas fram i ljuset i stället för dess pråliga framsida?

Med största sannolikhet är det omöjligt att bedriva jakt och undvika skadeskjutningar. Det finns alltför många slumpmässiga faktorer som jägarna själva inte kan påverka.

Att bli skjuten utan att dö direkt innebär alltid ett stort lidande för det jagade djuret. I en skadeskjutningsstudie från älgjakten 1998 dog tre fjärdedelar av älgarna på skottplatsen. De flesta djur som inte dog på skottplatsen behövde eftersökas innan de kunde dödas.

Foto Randy van Domselaar.

En procent av älgarna återfanns aldrig efter att de blivit påskjutna av en dålig träff som lett till skada. Om det råder samma skadeskjutningsfrekvens nu som då, och det årligen skjuts runt 100 000 älgar i Sverige, skulle det innebära att 1 000 påskjutna och skadade djur aldrig återfinns.

Antingen dör dessa djur vid ett senare tillfälle eller så får de leva med skadorna så gott de kan. Det är väldigt många.

En annan baksida av älgjakten är att den till stor del bedrivs genom löshunds jakt, hundar som själva letar upp en älg, som de driver över stora områden och under lång tid.

Tanken är att älgen så småningom ska komma inom jägarens skotthåll. Detta är stressande för älgarna under tiden och kan vara direkt utmattande och skadligt även för hundarna.

I många områden där älgjakten bedrivs förekommer också varg. Då uppstår en stor fara för jakthunden. Vargarna ser jakthundarna som inkräktare i sina revir och försvarar sitt hem och familj.

Trots att jägarna är väl medvetna om riskerna väljer de att ändå släppa sina hundar där och riskera deras liv. Drivkraften att få utföra sin hobby och livsstil går före ägaransvar.

Sedan lägger jägarna i stället skulden på vargen, som de trots att det är en fridlyst och hotad art vill ska skjutas. Och det snabbt. Jägareförbundet driver till och med en kampanj för att driva igenom att omedelbar skydds jakt på varg som tagit en jakthund ska tillåtas.

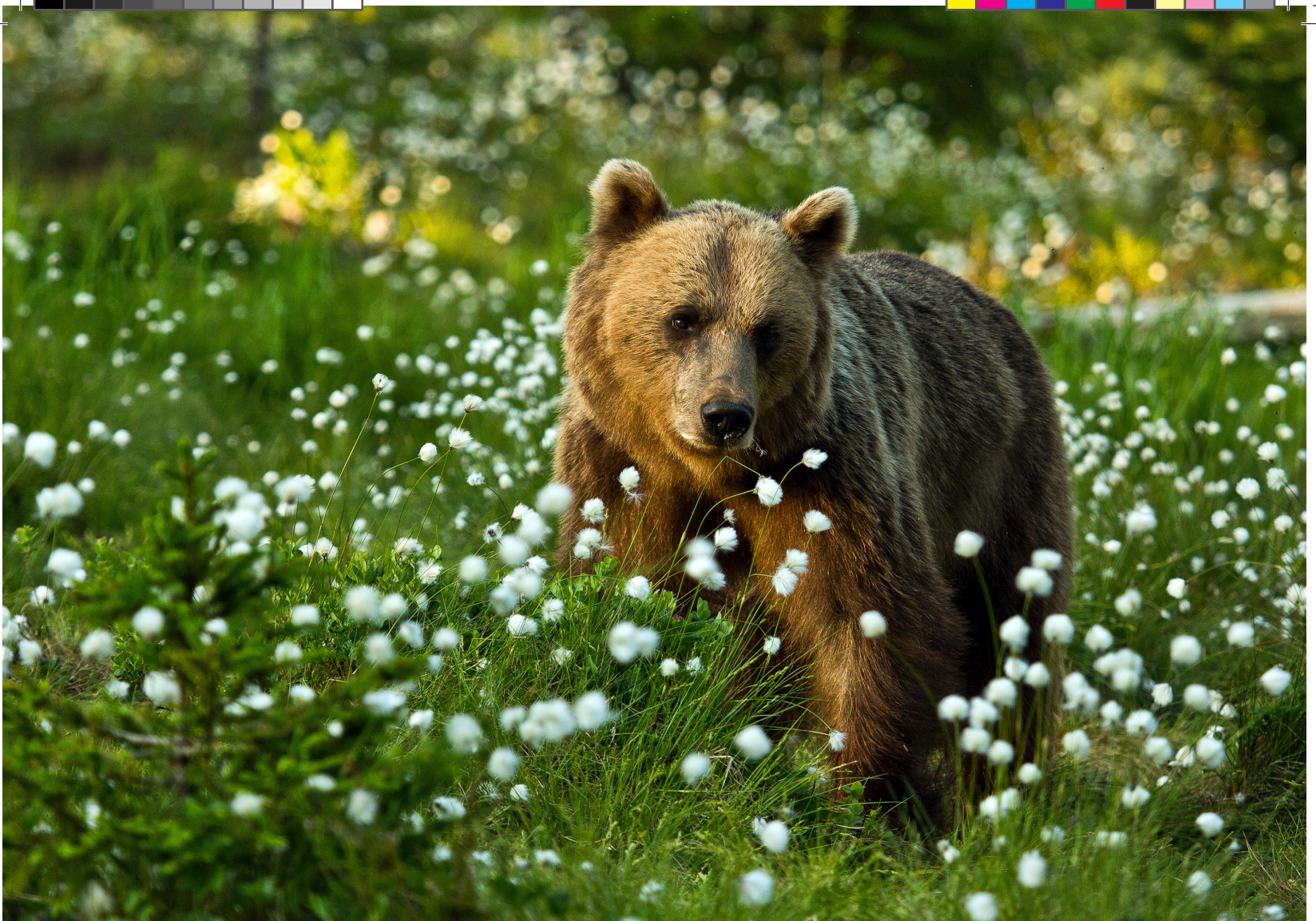
Vad få känner till är också att det jagas även i våra naturreservat, bland annat just älg. Många lever i tron att det är områden där djur och växter lever på sina egna villkor, skyddade från all mänsklig påverkan. Men det finns inga nationella beslut om vad som faktiskt gäller och hur skyddat ett naturreservat egentligen ska vara.

Oftast görs bedömningen att jaktlagstiftningen i de allra flesta fall reglerar jakten på ett tillräckligt bra sätt. Det innebär i praktiken att det är möjligt att jaga i naturreservaten året om.

Jakt i dagens Sverige bedrivs mest som en hobby och ett nöje för dem som jagar. Det gäller även älgjakten. Nu är det dags att sluta romantisera fenomenet älgjakt och börja beskriva den ur fler perspektiv, och påvisa att den inte bara är av godo.

Samhället utvecklas och förändras. Det borde även synen på jakt göra. Argument som "så har vi alltid gjort" känns förlegat och ovetenskapligt. Även jägarkåren borde bidra i samhällets förändring. Och varför inte starta med älgjakten, den mest vedertagna jaktformen?

”Jag ville se björn hemmavid”

Safari i Sverige

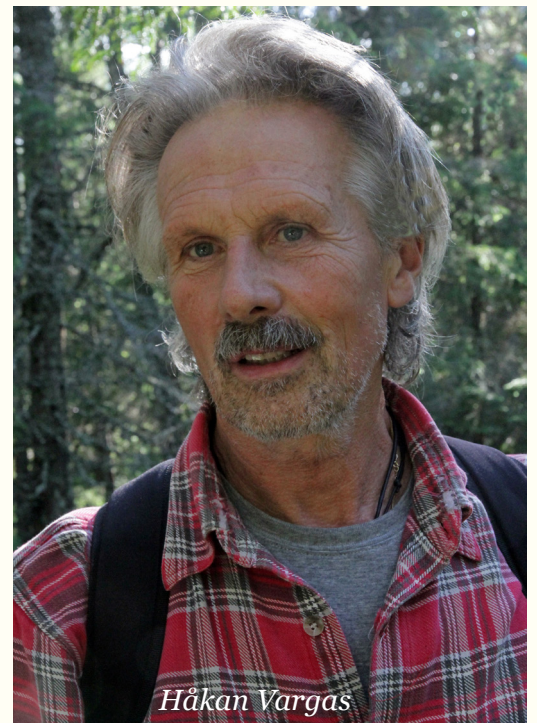
Christian Jutvik
Foto Håkan Vargas (Sundberg)

Klockan är 02.45. En alldeles ny dag och fortfarande helt mörkt. Platsen är de stora skogarna i sydvästra Hälsingland och saknar namn. Har man glömt köpa mjölk får man gå genom skogen till en väg. Därifrån är Ockelbo sju mil bort.

Genom det lilla titthålet i gömslet är det mesta grått. Fullständigt tyst, förutom några korpar vars kraxande nätt och jämnt kan uppfattas genom de väl isolerade väggarna. Mina svidande ögon har ansträngt sig i åtskilliga timmar. Konturer av de närmaste buskarna och de två döda tallarna går att

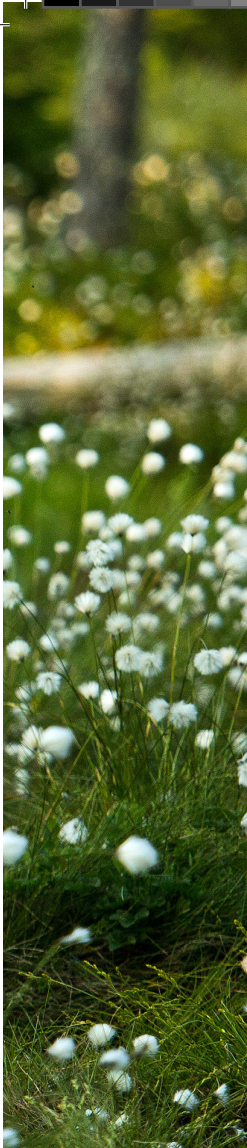
urskilja. Nyss sprang en grävling förbi. Kanske var det två. Inte så lätt att avgöra för den rörde sig snabbt för att kolla de godsaker som lagts som åtel för att locka björn. Någon timme tidigare dök en vacker räv upp, som dock inte tyckte att de äpplen och päron som lagts ut som åtel var mat för en räv.

Så plötsligt finns där en stor svart skugga. Det är ju en björn! Större än jag tänkt mig. Äntligen har jag fått se en björn i Sverige! Jag väcker de tre kamrater som oförskämt nog ligger i sina sängar. Under två minuter ser vi hur

Håkan Vargas

björnen äter något på marken innan den sakta drar bort mot myren och försvinner i grådasket.

Sträng disciplin i gömslet: Ingen mat, ingen lukt, inte ens kaffe. Ingen mobil. Och tystnad!

Lyckliga att höra till det fåtal som faktiskt sett en vild björn ute i skogen.

Fyra gånger såg vi björn, kanske samma, men svårt avgöra

i mörkret. Första gången kom den halv elva på kvällen. Redan för mörkt för att kamerans automatskärpa skulle fungera, men tillräckligt med ljus för en vettig bild. Fumlade med den manuella skärpeinställningen, blev ett litet gnissel när jag skulle vrida till rätt skärpa utanpå den strut av galon som jag stuckit ut objektivet genom. Björnen slängde sig runt, störtade mot de skyddande granarna. En storslagen syn för en dock besviken, ganska klantig fotograf.

Ett litet gnissel på 25 meters avstånd, ett obekant ljud fick björnen att fly. Hörseln är mycket bättre än människans och nosen ett synnerligen känsligt instrument för att skanna av nya lukter i terrängen.

- Var du rädd någon gång?
...frågade mig en granne i mitt snofsiga villaområde efter hemkomsten.

Nej, varken björn eller något annat svensk djur över fästingnivå är det minsta farligt för oss tvåbenta. Och minst farlig är nog vargen! Stor otur är det förstas att komma emellan en björnhona och hennes ungar. I sådana situationer har det inträffat olyckor, dock aldrig med dödlig utgång. Däremot har jägare som skadeskjutit attackerats och till och med fått plikta med livet.

I 35 år har Håkan ägnat sig åt att leta efter björn. Varje sommar släpade han ut slaktavfall, spannmål och frukt för att locka fram de skygga djuren. Dag efter dag. Det kunde gå en säsong utan någon framgång. Ändå stretade han på mot usla odds. Vad är det för människa som så infernaliskt driver sig mot sitt mål? Idealist eller galning, var min fundering. Spelar ingen roll, Håkan är en

Redan i bilen på väg upp till Hälsingeskogarna funderade jag på namnet "Vargas". Det passade lite för bra till deras verksamhet. Hade de tagit sig det namnet? Eller var det efternamnet som inspirerat till verksamheten? Hönan eller ägget? Först på morgonen tillbaka från gömslet vågade jag fråga. Ingen av mina gissningar var rätt.

intressant och charmerande person och blev en viktig del av vår björnexpedition. Fast han kunde ju ha åkt till Kamtjatka och kunnat räkna 25 björnar på en gång! Men...

"Jag ville se björn hemmavid!"

Och han lyckades! År 1999 köpte han och fru Eva ett litet hus i södra Hälsingland. En optimal plats för att locka björn och bygga ett gömsle. Markägaren gillade idén. År 2006 var det avancerade bygget klart och noggrant byggt med erfarenhet av hur känsliga björnar är för lukt och ljud. Så kom de första betalande gästerna och varje natt satt han i gömslet.

"Men hur orkade du?"

"Jag sov aldrig på somrarna"

De hette Sundberg och tyckte det lät ganska slätstruket. Försökte byta, men fick nej. Att däremot lägga till ett extra mellannamn gick bra. Alltså Vargas Sundberg. Nu fick de även medgivande till att registrera ett nytt företagsnamn. Med det nya namnet dubblades snabbt antalet bokningar. Ett starkt varumärke och marknadsföringen sköter sig själv!

bjöds honom för några år sedan.

Att visa stora djur i dess naturliga miljö är kontroversiellt; inte hos allmänheten, inte heller bland de som har förmånen att få bo ute på landet, kanske inte heller bland de många som deltar i älgjakten, däremot hos det fåtal

Björn, som vi såg den på natten. Foto Håkan Vargas.

Nu kunde han ta betalt, **Vargas Vildmarkslodge** blev mer allmänt känt och gästerna strömmade till. Till och med i Coronatider var det fullbokat. Förra året omsatte företaget drygt en miljon kronor och försörjer nu utan problem både Håkan och Eva. Lön för mödan, kan jag tycka.

”Många säger att det var årets upplevelse”

På landsbygden bestämmer jägarerna hur djurlivet skall utformas. Naturvårdsverket skriver på sin hemsida att ”jakt skall främjas” och Viltförvaltningsdelegationen vid länsstyrelserna beslutar om avskjutningen av stora rovdjur. På alla nivåer från riksdagen och nedåt dominerar jaktintressena. De små rovdjuren skjuts bort (70 000 rävar, enligt Jägarförbundets statistik. Predatorkontroll heter det på jägarspråk). Bor man på landsbygden gör man klokt i att inte höja rösten mot jakt på rovdjur. Håkan Vargas vet, men vill **”Jägarna har haft synpunkter på min verksamhet. Nu ligger jag lågt. Säger inget. Skriver inget. Anmäler inte ens illegal verksamhet”**

Vargas Vildmarkslodge
Håkan och Eva Vargas S.
<https://vargas.se/>
info@vargas.se

ogärna berätta för mycket.

När björnjakten drar igång 21 augusti, då törs han inte längre ta emot gäster. Självt satt han två år i Gävleborgs Läns viltförvaltning.

”Vid varje omröstning var det 13-2 för jakt”

Han vill inte att någon bränner ner gömslet, en möjlighet som er-

jägare som anmäler sig till de årliga licensjakter på stora rovdjur som beslutas av länsstyrelserna.

”Men jakt... förstår du... Nej, jag förstår inte!”

”När jag hör ett skott augusti... ..ja, där dog en av våra björnar!”

Lejon, tiger eller en svensk björn?

Att ligga gömd och smygtitta på vilda djur i Sverige är rimligare än att skjuta ihjäl dem. Ett rimligare sätt att ”förvalta” viltet.

Det är faktiskt trendigt att skåda vilt i Sverige. Antalet företag växer. Många besökare kommer från utlandet och vill se djur som en del i en längre vistelse. Älgen, – skogens konung, är ett starkt varumärke. Självt undrar jag om inte björnen är en tronpretendent. Enbart i Gävleborg finns nu fem företag som erbjuder möjligheten att se björn. Fler finns i Härjedalen och Jämtland. Håkan och Eva hade 400 gäster 2019 och ungefär hälften från utlandet.

I år var det stort sett fullbokat, trots Corona. Om man enbart värderar företagsamhet, som

sådan brukar värderas, är det inte orimligt att gissa på viltskådningsturismen omsätter ett par hundra miljoner när organisationen Naturturismföretagen försöker gissa. Antagligen en spottstyver jämfört med jaktturismen. Min tanke blir då: Låt oss dubblera antalet stora rovdjur i Sverige. Det skulle ge chansen för många nya företag att etablera sig och bli en stark ekonomisk faktor i den allra glesaste glesbygden. Fler vargar och björnar skulle ge fler arbetstillfällen.

Hemester är vad som gäller och det nya läget får oss nog att tänka om några år framåt. Varför resa till Indien eller Tanzania för att se stora vilda djur när vi lätt och till låg kostnad kan sitta ute i egna skogar och njuta av älg, björn, jäv, bäver, örn. Och sälarna vid kusten.

Låt julharen leva!

av Arne Ohlsson

I Sverige finns tre arter hardjur. Vanligtvis ser vi dessa som gnagare men de skiljer sig så pass från övriga gnagare i ordningen *Rodentia* att skogsharen, fältharen och vildkaninen utgör familjen *Leporidae*. Av dessa tre är det bara skogsharen som är inhemsk i svensk fauna. Fältharen inplanterades från Tyskland på 1800-talet och vildkaninen från sydvästra Europa på tidigt 1900-tal, båda inledningsvis i Skåne. Vad fanns det då för anledning att ta hit dessa båda arter? Jaktlusten, att få tillgång till ytterligare byten, till ännu fler djur att ta livet av. Dessbättre är utplanteringar av nya arter inte längre tillåtna.

Skogsharen är som framgår av namnet ett skogslevande djur och finns från norra Skåne till fjälltrakterna medan fältharen är mer bunden till öppna marker i södra Sverige.

Vad är då en julhare? Inte är det en art som fått namn efter vår största högtid. Googlar man på ordet är träffarna många. Men för skogshararna och för oss djurvänner är det ingen trevlig läsning. Till stor del är det recept på hur skogsharen ska tillagas och serveras på middagsbordet. Arten har en lång historia som jaktbyte i de svenska bygderna. Hur många som skjutits årligen är svårt att bedöma. Svenska Jägareförbundets statistik är bristfällig för att inte säga dålig och utformad utan

det engagemang som man kan kräva av denna maktfullkomliga organisation. Men siffrorna visar på uppemot 200 000 dödade skogsharar årligen på 1980-talet, men nu på 2000-talet kanske 40 000. Detta måste rimligtvis betyda att arten minskat betydligt. Vågar man hoppas på minskat intresse för harjakt? Kanske det finns jägare som håller inne med

gläfsande hundar. En naturlig predator gör naturligtvis inte så. En räv, mård, lo eller kungsörn lurpassar för att överraska haren.

Att begreppet julhare uppstått i jägarkretsar och i litteraturen kan man förstå vid mötet med en skogshare en kort vinterdag när himlens ljus är dämpat. Ju längre norrut, desto vitare är den och

Foto Natalia Kollegova.

skotten när arten blir ovanligare men att detta skulle vara utbredd vore naivt att tro. På SLU Artdatabankens rödlista av 2020 års version har skogsharen placerats som "nära hotad" (liksom igelkott och fjällräv). Om inte förr borde det nu vara dags för slopad jakt på vår inhemska hare. I Skottland har lokalregeringen fredat *mountain hare*, alltså vår skogshare, under stort gnäll från jägarlobbyn. Jakten är brutal. Den praktiseras som löshunds jakt, oftast med stövare, där drevet kan pågå i timmar. För haren är det en skräckupplevelse att förföljas av

bara öronspetsarna är mörka. Då är den ett av våra vackraste djur. Men en snöfattig vinter är förstas ingen bra kombination med vit päls.

En vintervit skogshare, en julhare, upphängd på en faluröd ladugårdsvägg är enbart en sorglig syn. En dålig tradition bör avslutas. Med empati och lite insikt i harens tillvaro med vinterns hårdhet borde vi, utan uppoffring, kunna låta den leva vidare över julen och vintern till nästa vår och fortplantningssäsong.

I Tyskland finns det plats för 14 000 vargar, varför inte här?

av Chris Ceder

Tyskland har plats för 14 000 vargar – Sverige bara 170-270 stycken enligt riksdagens beslut. Hur kommer det sig? Vi har natur i överflöd och vårt land är 10 gånger så glesbefolkat som Tyskland, ett land genomkorsat av Europas hårdast trafikerade motorvägar? Tyska regeringen har utsett 1400 lämpliga vargrevir. När Bundesamt für Naturschutz, BfN, den tyska statliga naturskyddsmyndigheten, publicerade sin kartläggning av lämpliga vargrevir i Tyskland i våras blev nyheten direkt förstasidesstoff i landets medier: "Tyskland kan snart ha 14 000 vargar" skrev flera av de största dagstidningarna. BfN:s kartläggning visar att det rör sig om hela 1400 territorier om minst 200 hektar som är lämpliga vargrevir. Kritiken lät inte vänta på sig - "Betesdjuren degraderas till vargfoder", rasade generaldirektören för det mäktiga tyska bondeförbundet DBV. Men för det stora flertalet tyskar var nyheten positiv. Hur kommer det sig?

Isegrim Isegrim

Så kallar tyskarna romantiskt vargen, ett sagoväsen ur ett medeltida epos, en feodal baron i skepnad av en varg, som symboliserar kraft, girighet och hänsynslöshet, men också dumhet och klumpighet: Isegrim blev om och om igen lurad av den baksluga räven. Isegrim betyder troligtvis "morrande-järn", från medeltidens högtyska Ísengrîn, från ísen, Eisen (järn) och grînen, knurren (morra).

1800 vargar på 20 år

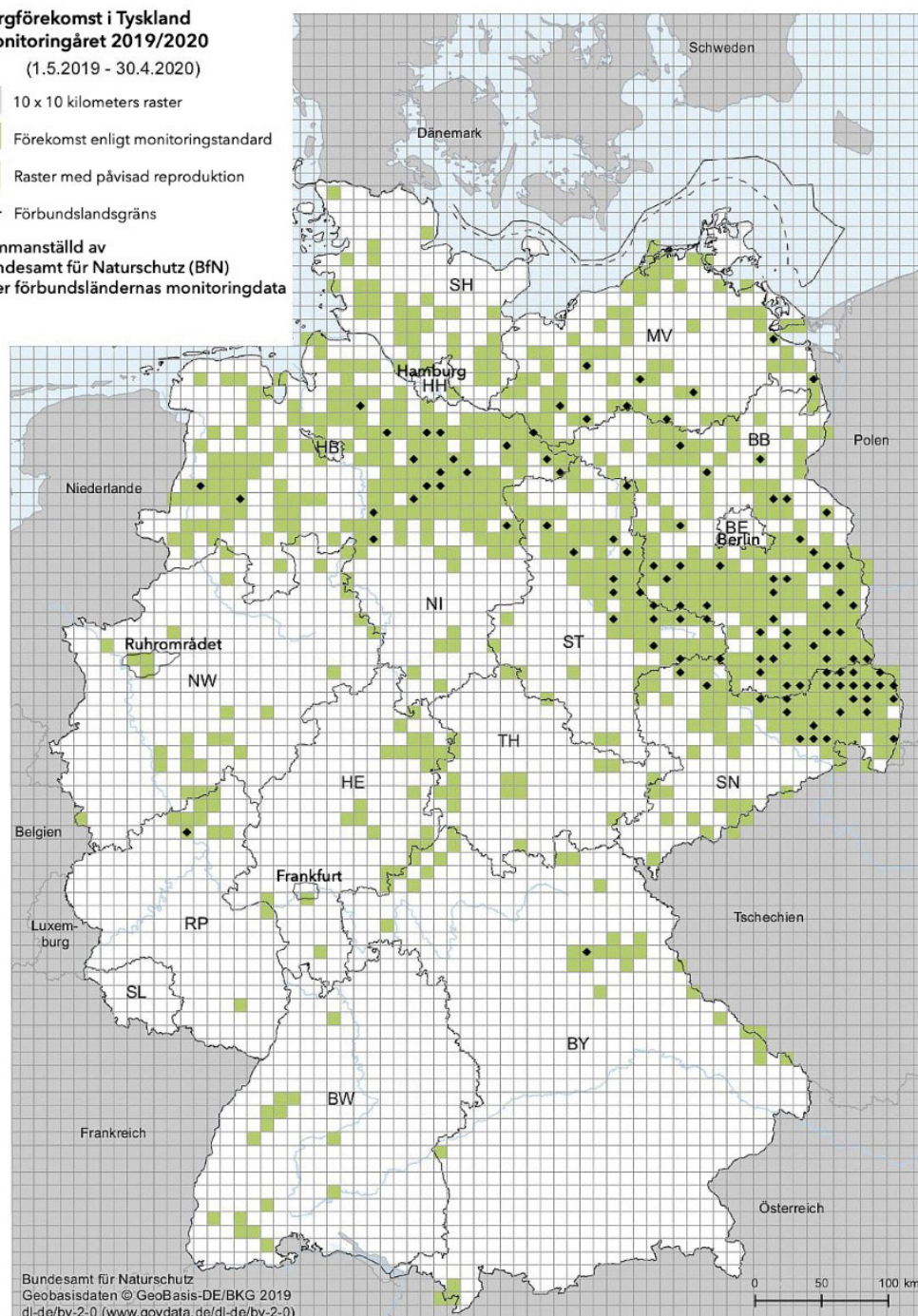
Allt sedan Isegrim satte

sin vargtass på tysk mark år 2000, i Sachsen i östra Tyskland, efter att ha varit utrotad och försvunnen i 150 års tid, har populationen vuxit och spritt sig över stora delar av landet. Idag uppger olika bedömare att det finns 1500-1800 vargar i Tyskland. Officiellt finns det i dag 128 vargflockar (familjegrupper), 35 revirmarkerande vargpar och tio bofasta ensamvargar. En ökning med hela 23 vargflockar från året innan.

Vargförekomst i Tyskland Monitoringåret 2019/2020 (1.5.2019 - 30.4.2020)

- 10 x 10 kilometers raster
- Förekomst enligt monitoringstandard
- Raster med påvisad reproduktion
- Förbundslandsgrens

Sammanställt av
Bundesamt für Naturschutz (BfN)
efter förbundsländernas monitoringdata

Danmark, Nederländerna och Österrike

Vargen har framför allt spritt sig i ett bälte i nordvästlig riktning och nyligen börjat etablera sig i både Nederländerna och Danmark. DNA-analyser visar att en varg som föddes i Sachsen 2017 nu lever i en varggrupp utanför Århus på Jylland, 700 kilometer ifrån födelseorten. Ett mindre antal vargar har vandrat i sydlig riktning, bl a till Wien, där de funnit en svårslagen livsmiljö i nationalparken Donau-Auen.

Folkligt stöd för vargen

Vargen hjälper skogen att komma tillbaka. Den tyska vargen har vunnit mark och folkligt stöd tack vare ett strikt jaktförbud och ett stort medialt fokus där experter som skogvaktaren och bestsellerförfattaren Peter Wohlleben (Trädens hemliga liv) fått stort utrymme i stats-tv för att förklara vinsterna med vargen. De tyska urskogarnas återväxt, som beslutades av regeringen för 15 år sedan, går mycket bättre om vargen får vara toppkonsument och hålla ner betetrycket och balansera ekosystemen.

Europeisk vildkatt - hört talas om den?

Tyskarnas romantiska syn på skogen har fått en rejäl pånyttfödelse med vargens och andra tidigare utdöda rovdjurs starka comeback. Idén om ett "räddningsnät för vildkatter" lanserades av den tyska miljörelsen för 15 år sedan.

Idag är skapandet av fantastiska 200 mil gröna vildkattskorridorer i full gång, finansierat av stat, EU, miljöorganisationer och näringsliv. Miljontals träd kommer att planteras i minst tjugo meter breda gröna korridorer. Dessa ger obrutna spridningsvägar på betryggande avstånd från trafik, järnvägar och annan infrastruktur har redan hjälpt det ytterst skygga djuret att öka från några få tusen till dagens 5000 -7000 individer. Räddningsnätet kommer också vargen och lodjuret tillgodo.

Ingen rädder för vargen här

I Sverige förknippas vargen för många med "vargfrågan", en infekterad debatt om hur många vargar som får finnas och där massmedia ger vargmotståndare ett orättvist övertag genom att i princip helt fokusera på negativa aspekter av vargen. Vargen framställs som ett hot mot betesdjur och husdjur och till och med farlig för oss människor. Tidningsrubriker om kringstrykande vargar och upprörda och rädda föräldrar som tvingas att hålla sina barn inomhus är vanliga. I Tyskland, däremot, finns ingen rädsla och den lilla debatt om vargen som finns är vida överröstad av den vetenskapliga folkbildningen i massmedia. Under de tjugo år som vargen spridits i landet har den inte vid ett enda tillfälle varken skrämmt eller angripit en människa. Tyskarna påminns ofta om denna statistik, och informeras samtidigt om hur man ska förhålla sig vid ett möte med varg.

Vargflock i Niedersachsen. Foto Insa Osterhagen.

Myndigheter gör PR

De tyska förbundsländerna har "vargkontor", öppna för allmänheten och bemannade av experter som bevakar vargläget, publicerar lärorikt material och informerar och sprider kunskap om vargen på tv, på webben och i andra medier.

Över 80% positiva till varg

Vargen har etablerat sig runtomkring flera storstäder som Hamburg och Berlin, och allt fler människor ute på vandring och cykelutflykter stöter på vargflockar. Regelbundna opinionsmätningar visar ett massivt folkligt stöd för vargen i Tyskland. Drygt 80 procent av tyskarna är positiva.

Synen på djuret som en oumbärlig faktor i skogarnas återväxt och de många generationsprojekten att restaurera vildmark som landet bedrivit under årtionden är fast förankrad bland tyskar.

Lyssnar på vetenskapen

Expertis och vetenskap om vargen har premierats före åsikter, rykten och rädsla, som i Sverige. Dessutom finns en hög acceptans hos både jägare och bönder. Konflikten mellan jägare och varg existerar inte i Tyskland. Tvärtom ser jägarna vargen som en vänligt sinnad medhjälpare i att skydda skogarna från betesskador, vilket gör jägarnas jobb enklare. Bruket av boskapsvaktande hundar är be-

tydligt mer utbrett än hos oss. Varje rivet betesdjur ersätts av staten om djurägaren vidtagit åtgärder för att skydda boskapen. Grundregeln är att boskapsbesättningar ska vara inhägnade med elektriskt rovdjursstängsel. Det finns inga fastslagna regler för hur skyddet ska se ut för att en djurägare ska få ersättning. I nuläget bedömer en specialist på boskapskydd för varje specifik besättning vilka åtgärder som är nödvändiga och genomförbara för att skydda tamdjuren. Och återigen används forskning och vetenskap för att undvika ryktesspridning om vargen.

Den tyska vargen tar inte tamboskap

Studier i olika delar av Tyskland av benbitar, hår och andra osmälta rester i vargspillning visar att tamboskap utgör mindre än en procent av vargens föda. Vargen jagar nästan uteslutande rådjur (över 50%), hjort (25%), vildsvin (16%) och i mindre utsträckning småvilt som harar.

Ryktesspridning och ovetenskaplig debatt

Är det inte dags att vi i Sverige slutar med ryktes-spridningen och den ovetenskapliga vargdebatten och tar intryck av Tysklands exempel där vargen bidrar till att förbättra skogarnas tillstånd, främjar den biologiska mångfalden och ökar folkbildningen?

WWF stödjer rovdjur med 100 milj

av Christian Jutvik

Under ett långt liv byggde Sven-Åke Anderson upp ett stort skogsinnehav i framför allt Värmland och Jämtland. Han dog på Julafton 2016. 71 år gammal. Sven-Åke blev rik. I sitt testamente lämnade han 100 miljoner till Världsnaturfonden i Sverige "i syfte att värna om de större vilda rovdjurens överlevnad i såväl Sverige som i resten av världen."

Testamentet är kortfattat och otydligt skrivet dagen innan han dog. Jag har haft långa samtal med Sven-Åkes syster. Det var bråttom och hennes bror var svårt märkt av sin sjukdom när testamentet skrevs.

Hon berättar vidare att Sven-Åke var utbildad agronom, aldrig hade någon familj och att "skogen och de vilda djuren var hans liv". Sven-Åke "hata- de tjuvjakt" och var "särskilt bekymrad för vargen, som låg honom varmt om hjärtat. Även om lokat- ten talade han ofta". Polisens insatser mot tjuvjakt litade han inte på, trodde de var inblandade.

"Vi syskon tror att han ville att (hans) skogar skulle vara kvar (som skydd för det vilda). Han ansåg

vidare att många av hans skogar hade särskilda naturvärden. Och han var stolt över sin skog!"

Jaktkritikerna har sedan våren 2019 fört en dialog med WWF och kommit med ett dussintal konkreta förslag om hur pengar kan disponeras för att ge bättre skydd för varg, lo, björn och järv.

WWF förknippar jag själv med framgångsrikt arbete för djur i "långt-borta-länder". Pandor och tigrarna inte bara överlever, antalet ökar också. I Nepal har antalet tigrar fördubblats på tio år.

WWF för nu en intern kamp i avvägningen mellan jakt- och bevarande-intressena. Att kanalisera 100 miljoner genom etablerade kanaler till befintliga projekt i Afrika och Asien är förstås frestande lätt. Men det är olagligt att frångå testators vilja. Att våga ta upp kampen mot jaktlobbyn internt och offentligt kräver möda och mod.

Jaktkritikerna kommer att noga följa och rapportera vad som händer med Sven-Åkes pengar och hans drömmar. Gärna i samarbete med andra organisationer. Fortsättning i nästa nummer.

Jaktkritikernas Grundskola

Lektion 1: Jaktvapen

Under den här rubriken vill vi bidra till att göra våra medlemmar kunnigare. I varje nummer får vi en ny lektion. Liksom i skolan är alla ämnen inte kul. Men kunskap är däremot alltid bra.

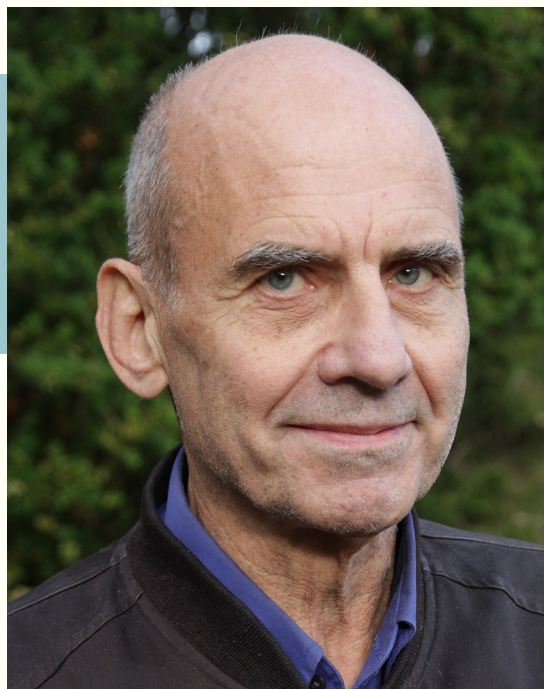
Jaktvapen får användas vid jakt på vissa djur där djurets storlek avgör vilken klass kulvapnet skall ha. Det finns fyra klasser. **Klass 1** är en så kallad älgstudsare och det kraftigaste vapnet med den kraftigaste ammunitionen. **Klass 2 och 3** är lättare vapen med mindre laddning. **Klass 4** är ett så kallat salongsgevär som endast används för att jaga små djur. Patroner till kulvapen är av olika tyngd och storlek, likaså laddningen av krut. En kula är dödlig för en människa på flera kilometer, medan en klass 4 ammunition inte går så långt.

Ett hagelgevär laddas med hagelpatroner, som innehåller förutom krut, en mängd runda små kulor, hagel, oftast av bly. Det kan vara från åttiotalet stora hagel, 4 mm i diameter till över 600 små hagel. Hagelvärmerna ger olika träffbild och olika anslagsenergi. Sedan har hagelgevärens pipor olika "borrning" vilket påverkar spridningen, träffbild.

600 000 personer har skjutvapen i Sverige. I denna siffra ingår alla gevär och pistoler. En stor del av dessa är tävlingsvapen och har normalt inget med jakt att göra. Tävlingsverksamhet innebär att vapnet används på en godkänd skjutbana där säkerheten är optimal. En stor del av Sveriges skjutbanor blev för cirka 10 år sedan fräntagna sitt godkännande då de inte uppfyllde acceptabel säkerhet för allmänhet och skyttar.

Jaktvapen används ute i naturen, i marker, på fält, i skogen, i fjällen, över vatten, där kulan studsar. Även inskjutning av jaktvapen är tillåtet ute i naturen. Dessa bestämmelser innebär dålig säkerhet för djur, egendom och allmänhet, t ex Svampplockare, ryttare, joggare, cyklister, skogsflanörer, barngrupper. Och är ett intrång i allemansrätten för tio miljoner människor i Sverige.

Tänk dig att du står där ute i skogen med ett vapen och ska skjuta mot ett löpande djur eller ett flygande djur... Vart tar kulor och blyhagel vägen? Kulor kan gå flera kilometer och har dödlig verkan där de slår ner.

Richard Dehnisch förklarar

Kan vi träffas av den kula som missat djuret eller gått igenom djuret och fortsatt? Det finns en stor risk att kulan hamnar där det inte alls var tänkt. Detta ger skogsflanörer, trattkantarellplockare, ryttare, orienterare och Mulleskolor en osäkerhet med rädsla som följd.

Osäkerhet när kamouflageklädda, beväpnade människor, ofta med ett hotfullt uppträdande finns i våra allemans marker.

Så här tycker jag

Platsen skytten står på skall vara godkänd av polis. All skjutning på löpande, simmande eller flygande djur skall kunna beivras. Skjutning skall ske med största tänkbara säkerhet och detta innebär att djuret står still.

Halvautomatiska vapen uppmuntrar till dålig skjutplanering och skadeskjutningar ökar. Slarvet ökar. Säkerheten minskar. Jag anser att alla halvautomatiska vapen skall vara förbjudna vid jakt.

Ett jaktvapen skall kunna avlossa endast en patron, innan nästa manuellt, genom en mantelrörelse, hamnar i vapnets pipa. Ett halvautomatiskt vapen ger skytten möjlighet att avfyra geväret gång på gång, enbart genom att trycka på avtryckaren. Skall ett djur av någon godtagbar anledning skjutas, så skall det första skottet vara dödande. Det skall aldrig behövas ett andra skott. Annars gör skytten fel. Det är det enda sättet att få bort skadeskjutningar.

Idag blir mer än vartannat djur skadeskjutet! För fåglar kanske 90%, för älg finns en studie som visar att 14% skadesköts.

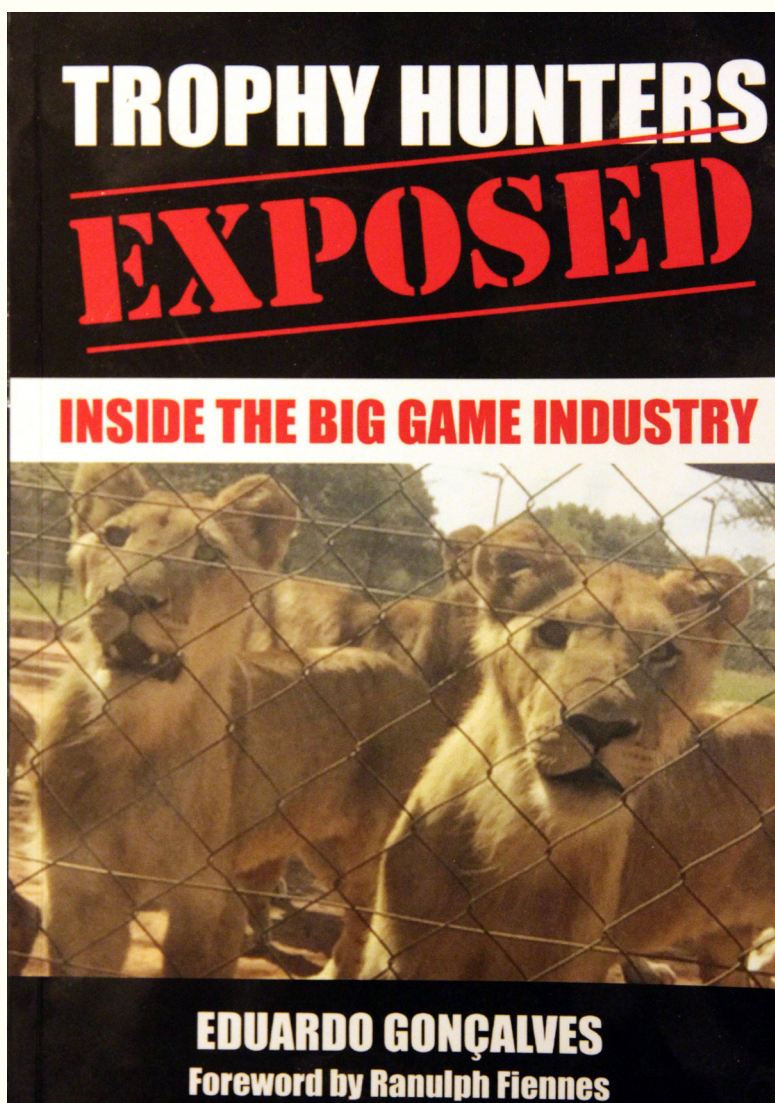
Trophy Hunters Exposed

Eva Stjernswärd har läst en ny bok om den brutala industrin bakom troféjakten

Vilka är människorna som njuter av att döda andra kännande varelser för att samla deras kroppsdelar som troféer? Hur ser nätverken ut som möjliggör troféjakt på sällsynta djur som de flesta aldrig sett i verkligheten och när vi befinner oss i det forskarna kallar den sjätte massutrotningen? Svaren ger författaren till boken *Trophy Hunting Exposed*, Eduardo Gonçalves, som menar att dessa människor är att likna vid seriemördare av vilda djur – och att de måste stoppas. Myten om troféjakt, som inkomst för lokalbefolkningar och att dödande skulle rädda djur, är en tragisk bluff.

Lejonet Cecil lockades ut från en nationalpark i Zimbabwe 2015 för att dödas med pilbåge av en amerikansk troféjägare. Nyheten fick viral spridning via media och det skadeskjutna lejonet blev symbol för ett internationellt uppror mot troféjakt. Bara sedan 2015 har ytterligare 6 000 lejon dödat, varav 3 000 av europeiska jägare! Eduardo Gonçalves frågade sig hur det kan vara möjligt att 1,7 miljoner vilda djur, varav 250 000 utrotningshotade, har kunnat dödas legalt i troféjakt de senaste tio åren. Jakten har redan orsakat populationskollaps och utrotning av flera arter, oräknat den systematiska tjuvjakten. Den genetiska mångfaldens erosion startade med den europeiska koloniseringen av Afrika där även skandinaver bidrog. Danska författarinnan Karen Blixen lärde sig döda lejon i Kenya av sin svenske man Bror Blixen, som tillhörde den professionella internationella eliten "White Hunters" som guidade dåtidens kändisar och kungligheter på troféjakt från början av 1900-talet. Redan 1940 hade lejonens antal minskat till 450 000, från vad National Geographic beräknar var 1,2 miljoner afrikanska lejon kring år 1800. Man befarar att de kanske 13 000 som återstår idag kan vara helt utrotade år 2050. Redan nu har en sidoindustri med uppfödda kattdjur i hägn för troféjakt spritt sig. Bara i Sydafrika finns 300 sådana farmar där djuren lever under fruktansvärda förhållanden innan de skjuts av tillresta jägare.

Eduardo Gonçalves undersökning av världen bakom troféjakt avslöjar den korrupta sanningen om en gigantisk industri som med maffiastrukturerade nätverk påverkar länder och internationella organisationer för att få bort de få skydd utrotningshotade vilda djur fortfarande har. Lejon, elefant, giraff, zebra, leopard, gepard och isbjörn tillhör de många arter som jägare skjuter ner i snabbspåret mot total

utrotning. Amerikanska troféjaksorganisationerna Dallas Safari Club och Safari Club International uppbäckade av politiska vapenlobbyn NRA (National Rifles Association med 5,5 miljoner medlemmar) plöjer ner miljoner dollar i kampanjer för att "skydda jägares rättigheter" och stöd till egna jaktpolitiker för kunna stoppa införande av ökat artskydd i världen. Jaktindustrins hemlighet är nu att sätta upp nya "front-grupper" och döpa om dem med naturskyddsnamn som "Conservation Force", "The True Green Alliance" etc. The True Green Alliance skapades av Ron Thomson, troféjägaren som dödat 6 000 djur, de flesta elefanter.

Omskrivningstrick som jag associerar till svenska förhållanden där det som Naturvårdsverket och Jägarförbunden kamouflerar med ordet "viltvård" i praktiken innebär dödande av vilda djur. Den svenska "rovdjursförvaltningen", som riggar för licens- och skyddsjakter har nu skapat ett "troféjaksmecka", vilket kostat mer än 6 000 fridlysta

svenska rovdjurs liv bara under 2000-talet.

Den semantiska bluffen har gjort att världens ledande troféjägare kan infiltrera Internationella naturvårdsunionen (IUCN) och Konventionen om handel med hotade arter (CITES) när förhandlingar förs om sårbara och hotade arters skydd.

I boken listas också rekordhållande troféjägare från hela världen varav många enskilt har dödat flera tusen djur som t ex Tony Sanchez Arino, medlem i ett "brödraskap" som tillsammans dödat 23 300 elefanter. Sanchez Arino försvarade spanske kungen Juan Carlos som abdikerade från tronen kort efter att han tvingats avgå 2012 som president för WWF Spanien, när bilder publicerats av kungen på elefantjakt i Botswana.

Komprometterande många troféjägare är medlemmar i WWF:s styrelser och organisationens tvivelaktiga inställning till troféjakt avslöjas av Goncalves. Till ett projekt i Namibia, som marknadsför

**WWF Sverige
stödde troféjakt i
Namibia**

troféjakt tillsammans med trettio jaktföretag, bidrog flera europeiska WWF-kontor ekonomiskt – däribland WWF Sverige!

Journalisten Eduardo Gonçalves startade i England 2018 kampanjen mot troféjakt "Campaign to Ban Trophy Hunting" med många kända brittiska och internationella supportere som Jane Godall, Liam Gallagher (Oasis), Judi Dench, Peter Egan, Johanna Lumley (skådespelare) för att få parlamentariker att verka för ett lagförslag för att förbjuda import av jakttroféer. Stora dagstidningar som The Daily Mirror, som gav honom utmärkelsen Animal Hero Award, och The Times lanserade officiellt både hans kampanj mot troféjakt och boken **Trophy Hunters Exposed**.

Eduardo Gonçalves har i 30 år arbetat med vår tids stora frågor – klimatförändringar, kärnvapenkapprustning, bevarandefrågor för vilda djur och skog och djurskydd. I fem år var han VD för Englands äldsta organisation mot jakt och djurplågeri, League Against Cruel Sports.

Köp boken på Amazon. Ca 90 kronor

Ingen rolig läsning, men viktig. Den ger en global bakgrund till vårt arbete, vårt engagemang för de vilda djuren i Sverige.

Verkligheten är värre än även en inbiten jaktkritiker kunde ana.

Brev från Utanmyra

en jägare i Bergslagen förklarar varför han jagar

Jag är uppväxt på en liten gård i Bergslagen med en bit till närmaste granne. Och här lever och trivs jag fortfarande.

I mina trakter är tillgången på vilt förhållandevis god. Just detta faktum innebar tidvis ett välkommet, extra tillskott av kött när jakten varit god. Min far ägnade sig åt jakt framförallt under senhöst och förvinter innan snöförhållandena blev svåra för viltet. Att ha en jakthund var en självklarhet och drevjakt var det förhärskande jaktsättet gällande hare och rådjur. Jag minns speciellt en hund, en korsning mellan Smålandsstövare och Biegel, långsamtgående och otroligt spårsäker. Min första jakt inträffade när jag var 13 år vilket sannolikt anses vara för tidigt idag. Det medförde att jag blev avskräckt från all jakt under många år. Att som 13-åring sitta på pass, vara tyst, vänta på något, var för mycket för mig.

Femton år senare har jag och en god vän en nattlig diskussion angående jaktens vara eller icke vara, äta kött eller bli vegetarian, fördelen med vilt i förhållande till djurfabriker mm. Vi var rörande överens att vi hade två val. Lära oss jaga och därmed även klara av själva dödandet, och även kunna tillvarata hela djuret, eller bli vegetarianer.

Med 1970-talets råris och linsgrytor i färskt minne anmälde vi oss till en kurs för att få jägarexamen. Strax därpå är vi med i ett jaktlag där min far är en av jägarna. Ett gäng som bedriver jakt på ett lugnt sätt utan att hetsa där ingen behövde skämmas över ett icke avlossat skott. "Det måste vara rätt tillfälle" och "du skall vara säker att det går bra", var meningar som uttalades.

Nästan 40 år senare funderar jag; varför är jag jägare?

Bra kött är fortfarande viktigt för mig och jag har lärt mig vad som krävs när det gäller jakt och tillvaratagande av viltet. Jag har min vän som fortfarande jagar och vi har en tradition att föra vidare där jakten sker på ett etiskt vis.

Jag har lärt mig uppskatta att sitta tyst och vänta på något som sannolikt inte kommer, när jag sitter på pass under älgjakten. Det kommer i allmänhet mycket annat, som får passera förbi. Rådjur, rävar, en mård, kungsörn, nötkräkor och otaliga stjärtmesar, är exempel på iakttagelser i väntan på...

På älgpasset. Foto Hans Ring.

Ett meningsutbyte, tack!

Redaktören hoppas att även i nästa nummer få fler vettiga synpunkter från jägare, eller från någon med erfarenheter av jakt. Hör av dig!

Årsmöte lördag 6 februari!

Det blev inget årsmöte under år 2020, "pga rådande omständigheter", som man nu säger. Samma styrelse har fått finna sig i att sitta ett år till utan att ha blivit ifrågasatt.

Oavsett "omständigheterna" så blir det nu årsmöte, för både 2020 och 2021.

Lokal ej bestämd. Meddelas de som anmält sig till mötet eller på telefon 076 94 33 8 11.

Anmälan senast 15.1 på info@jaktkritikerna.se

- 12.00 Samling med mingel och lättare förtäring
- 13.00 Joakim Norberg, psykolog och lektor vid Örebro Universitet talar om **Jägares upplevelser av jakt**. Avslutas med frågestund.
- 14.00 Uppskjutet årsmöte för år 2020.
- 15.00 Årsmöte för 2021.

Efteråt kommer vi som så önskar samlas på närbelägen restaurang.

Jaktkritik

Recension

- kritiska tankar om vårt förhållande till de vilda djuren

av P G Larsson

Skånes ornitologiska Förening
Entomologiska Sällskapet

Hans Rytzman har engagerat sig i jaktfrågor en stor del av sitt liv. Nu har han skrivit sin bok. Känsliga läsare avrådes... Nej, det är hög tid att en större allmänhet får vetskap om denna ovärdiga verksamhet som är Sveriges största djurskyddsproblem, enligt H.R.

Den enda motiverade jakten i Sverige i dag är den på vildsvin och älg. Vi har ju eliminerat deras predatorer till ett försvinnande litet antal, vilket får till följd stora skador på skogsbruk, odling och problem med viltolyckor i trafiken. Jakt på fåglar och småvilt har ingen behov av för sin överlevnad. Denna jakt är enbart en hänsynslös förströelse för jägarna.

H.R. tar utförligt upp jaktens avarter som skadeskjutningar, blyhagelspridning, jakt i naturskyddade områden, pilbågsjakt, grytjakt m m. Här används sk grythundar som hjälpmedel för att avliva dessa djur. Vilket fasansfullt slut på livet - deras hem - där de borde vara trygga. Man behöver inte förmänskliga djur, men likväl visa dem respekt. De kan förvisso inte tala, men de kan lida.

Återinförande av jakt på ekorre är under utredning. H.R. låter en ekorre komma till tals: "Varför vill jägarna döda mig?" Ja varför? Detta käcka, dagaktiva djur, barnens egen favorit, har inte större existensberättigande än att man vill genomborra det med en hagelsvärm. God "sport" tycker jägaren men katastrof för det arma, enskilda djuret.

H.R. har genom åren ofta fått höra att den som kritiserar jakt

inte förstår sig på jakt. Men vad har egentligen en verksamhet för berättigande som inte tål ifrågasättande? Den sk viltvården går mycket ut på att döda rovlevande

djur eftersom jägarna ogillar konkurrens om bytesdjuren. Människan bör dock akta sig för att "ställa till rätta" i naturen, vi har sett alltför många avskräckande exempel på det. Kråk- och måsfåglar, rävar

och grävlingar räknas som skadedjur, men till skillnad från jägare har dessa faktiskt en funktion att fylla i naturen. H.R. påpekar att många djur har blivit mycket skygga på grund av jägarnas förföljelse. Det innebär att vanliga människor med fredliga avsikter får begränsade naturupplevelser.

H.R. granskar Jaktjournalen, av många ansedd som en djurhatartidskrift. Bl a utlyses en årlig tävling där deltagarna förväntas döda så många djur som möjligt för att få pris. Bytesdjuren, de levande måltavlorna, poängsättes olika beroende på art. Dyliska jippon är inget annat än avskyvärda spektakel. Människan har en otäck förmåga att vänja sig vid det mest fruktansvärda.

Jaktkritik kan ses som en manual i hur vi skall uppföra oss anständigt mot djuren. Jägare borde läsa den och förhoppningsvis påverkas i sin inställning. De förklarar ofta sin jakt med att det är skönt att vara ute i naturen, avkoppling och att träffa kompisar. Men det är faktiskt ännu trevligare utan vapen!

Julklappspris för boken

- Unik i sitt slag!

Den enda som ifrågasätter jakt och diskuterar dess konsekvenser. Jakten inskränker den biologiska mångfalden och berövar oss naturupplevelser.

Som medlem måste du läsa boken! Ett **måste** för alla som ifrågasätter jakt eller dess avarter.

200 sidor, vackert inbunden och rikt illustrerad.
Specialpris 160 kr inkl porto för medlemmar i Jaktkritikerna.
Beställ på mejl: christianjutvik@hotmail.com
Pris på Bokus, Adlibris ca 250 kr + porto.

Om oss

Vi verkar för att:

- föra de vilda däggdjuren och fåglarnas talan
- förändra den svenska jakten i en riktning som svarar för en modern och upplyst syn på levande och kännande varelser
- djur- och naturorganisationer ska ha ett starkare inflytande vid avgöranden rörande den svenska faunan, inte som idag styrs av jägarintressen, skogsbolag och lantbrukare
- viltförvaltning, viltvård, viltövervakning och rovdjursinformation skall inte skötas av jägarintressen subventionerade av staten
- en Djurskyddsmyndighet, med en ministerpost för vilda och tama djur, inrättas
- införa en djurskyddslagstiftning som också gäller de vilda djuren
- väcka intresse och förståelse hos allmänheten om de vilda djurens betydelse för vår natur
- värna olika arters naturliga miljöer

Jaktkritikerna bildades 1987 och hette då Riksföreningen Hänsynsfull jakt fram till 2009. Det är en ideell, politiskt obunden organisation som vill föra de vilda djurens talan.

Org nr 802441-4370

Jaktkritikernas styrelse

Richard Dehnisch, ordförande 073-903 45 25

Margareta Sturemyr, vice ordf.

Kristina Tyrenius, sekreterare

Arne Rens, kassör

Mats Carnmarker

Christian Jutvik, redaktör 076-94 33 8 11

Ingemar Rosberg

Eva Stjernswärd

Christina Åkerblad

Medlemskap betyder en aktiv insats

- För djuren i skogen
- För egna upplevelser i naturen

Du är viktig för oss!

Betala medlemsavgiften för 2021 nu!

Avgiften för fullbetalande medlem är 250:- per år (får tidningen JaktDebatt).

Familje- samt stödmedlem kostar endast 30:- (får inte JaktDebatt).

PG-nummer: 22 69 89-2.

Swish: 123 533 0832

Skriv namn, adress, mejl-adress och gärna telefonnummer.

Hårda paket i Corona-tider

1 Skänk en slant till en fattig förening!

Vi har många håll att stoppa i.

Du får ett tackkort som du kan ge till en vän i stället för något hen egentligen inte behöver.

2 Ge bort ett medlemskap i Jaktkritikerna.

3 Beställ fler exemplar av den här tidningen. Kanske ingen julklapp, men du bidrar aktivt till att sprida information, få fler intresserade och fler medlemmar.

4 Var med och påverka!
Ge de vilda djuren en julklapp.
Läs på www.jaktkritikerna.se